

CABESTANY

Municipi del Rosselló situat a uns quatre quilòmetres al sud-oest de Perpinyà, entre la Tet i el Rard, en una antiga zona pantanosa prop de l'estany de ⁵ Sant Nazari.¹

PRON. POP.: *kəbəstáy* oït a Argelers i Sant Cebrià (1959), a Bompàs (1960); *kəbəstáy* a la Roca d'Albera (1959) i Llançà (1958). Gentilici: *kəbəstayéys*, Bompàs (1960).

DOC. ANT. *Villa Cabestano* 927 (CollMoreau v, 6), *Capestang* 1042 (*HistLgd.* v, 1520), *villa Caput Stagnum* 1042 (CollMoreau xxiii, 115), *vila quem vocant Caput Stagni* 1089 (Alart, *Cart. rouss.*, 100), *Caput Stagno* 1090 (CollMoreau xxxvi, 21), *Campum* ¹⁵ *de Stagno* 1172 (CollMoreau lxxvii, 180), *Capite Stagno* 1254 (Alart, *Priv.*, 213), *Cabestayn* 1305 (Alart, *RLR* v, 47), *Capestany* 1359 (CoDoACA xii, 125). Mencions addicionals que cita Ponsich (*Top.*, 31): *Cabestagnium* 927, *Caput Stagnum* 1085, 1090, 1146, ²⁰ *ecclesia Sancte Marie de Caput Stagni* 1089, *Cabestan* 1172, *opus Sce. Marie de Capite Stagno* 1174, *locus de Capite Stagno* 1583.

ETIM. Es deriva de CAPUT STAGNI. Notem que *Cabestany* és el nom d'altres localitats al domini lin-²⁵ güístic, on hi ha a més la variant *Capestany*:

1) Poble del municipi de Montoliu de Segarra on, segons la tradició popular, va existir un estany del qual resten algunes fonts.² Es documenta com *Capstain* 1075 (BABL ii, 108), *Capstain* 1075 (Miret, ³⁰ *TempH.*, 291), *Capistagno* 1077 (BABL ii, 110), *Capestan* 1359 (CoDoACA xii, 56).

2) Llogaret del municipi de Gerri de la Sal (fins el 1969 del de Montcortès de Pallars, al Pallars Sobirà) localitzat a l'oest de l'estany de Montcortès.³ Apareix ³⁵ escrit *Camp Stagnum* en un document de 1237 (Miret, *BABL* vii, 178).

3) Antiga quadra del municipi de Tàrrega (Urgell): *Cabestany* 1266 (Miret, *TempH* 201).

4) Despoblat del municipi de Pilzà (Baixa Ribagorça) prop d'Estanya. És possible que s'hi refereixi el testimoni *Capud Stagno* que apareix en un document de 1179 (Kehr, *Papsturk.*, 481).

5) *Masia de Capestany*, veïnat del municipi de Vilafranca del Maestrat.⁴

Cal remarcar així mateix els parònims occitans donats per Mistral i Sabarthès: *Capestanh* (Erau), poble situat «sur un vaste étang qui porte le nom de ce bourg»; *Chabestan* (cantó de Veynes, Alps) «près Gap» (Mistral, *TdF*, s. v. *Cabestang*); *Capestang* ⁵⁰ (Aude), estany que prengué nom de la població de l'Erau (Sabarthès, *Dict. Topogr. Aude*, s. v.). Ph. R.

¹ D'aquí vénen el nom del famós trobador català Guillem de Cabestany (1162?-1212?) i el de l'escultor anomenat el Mestre de Cabestany (S. XII), autor del timpà de l'església de Cabestany entre altres obres (*GranEncCat.*, s. v. *Cabestany*, *Guillem de; Cabestany*, *Mestre de*). — ² A. Turull i Rubinat, *Els topònims de la Segarra. Catàleg de llocs i assaig etimològic* (tesi doctoral de la Univ. de Barcelona, ⁶⁰

Est. Gen. de Lleida, 1989), 57. — ³ Veg. *Nomencl. C.E.C.*, s. v. *Cabestany*, *Montcortès de Pallars; GranEncCat.*, s. v. *Cabestany*. — ⁴ *AlcM* II, s. v. Potser també *Cabestany* o *Cap(e)stany*, indret esmentat (*Capstany*) en un document de 1443 despullat per JCor. (*Cpbr. Milian Mlla.*, f° 100v).

Lo CABO

1) *La Coma del Cabo*, a Móra la Nova (xiii, 114.3).
2) *Serrat del Cabo*, a la Pobleta de Bellvef (Pallars Jussà) (xxi, 129.1).

3) *Lo Cabo*, partida de Reguard (Pallars Jussà) (xxi, 149), a 5 o 7 k. de l'anterior.

ETIM. Derivats del llatí CAPUT 'cap'. El primer dels NLL documentats conserva la -o pròpia del mosàrab (cf. *E.T.C.* II, 156) i els altres dos conserven la -o pre-catalana dels parlars pirinencs (cf. *E.T.C.* I, 120-122.148). J. F. C.

CABÓ, abans CABOET

Poble de l'Urgellet, formant municipi, que ocupa una gran vall afluent de la dreta del Segre, al qual desemboca a Organyà, a menys de mig camí de la Seu d'Urgell a Ponts. Ha tingut gran importància antiga; ja prehistòrica, amb monuments notables de llavors; ¹ però sobretot a l'Edat Mitjana, en què els senyors de Caboet feren paper primordial a les altes valls, en concurrència amb el poder episcopal d'Urgell, i el vescomtal de Castellbò i Foix: J. Miret i Sans, *Noves y documents inèdits sobre la família senyorial de Caboet y la qüestió d'Andorra*, 1918, *BABL* x, 52 ss. (i altres treballs seus en els vols. vi, viii i x del *BABL* i en la seva monografia sobre Castellbò).

La vall, provinent de la Serra de Boumort, està voltada per aquesta gran muntanya, i les serres de Taús i de Santa Fe; el poble està situat a la part baixa de la vall, a pocs k. d'Organyà, amb l'església i les cases a una i altra banda del rieral; és encara l'aglomeració més considerable dins el terme, ben extens, però s'hi compten altres llogarets i veïnats: *Senyús*, *Pujalt*, ⁴⁵ *Vilar* i *Ares*, més elevats i reculats dins la gran vallada, tots ells de nom i dades antigues, sense comptar el «Cap-de-la-Vall» i *Favà* (també ben antic), reduïts avui a simples masos o pagesies, i la Torre de *Caboet* situada al bell capdamunt (veg. *GGC*, Lda., 506-508 i 46, amb fotos pp. 16 i 507, el mapa IGC i la monografia de la meua enquesta de 1957). La vall de Caboet havia dut també la denominació de *Nempas*, en qualitat de nom propi, com ja veurem.

PRON. MOD.: *kabó* a Organyà 1920, Casac.; id. a Organyà, a Cabó, a Ares i tots els pobles circumdants, 1957, 1959, Cor.; gentilici: *kabonézos*, 1920.

La seva importància en els temps feudals va fer que disposem d'una documentació medieval del seu nom tan copiosa, que si no la distribuïem, tipificada per grups, més aviat que fer llum lingüística, encara po-